

LV

LV

LV

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 30.5.2008
COM(2008)329 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM UN EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI**

Ceļā uz Eiropas e-tiesiskuma stratēģiju

SEC(2008)1947

SEC(2008)1944

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM UN EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI

Ceļā uz Eiropas e-tiesiskuma stratēģiju

1. IEVADS

Kopš Amsterdamas līguma spēkā stāšanās Eiropas tiesiskuma telpa ir kļuvusi par nenoliedzamu realitāti, un tās pamatā ir tiesību instrumentu kopums, kuru mērķis ir nodrošināt tiesas lēmumu savstarpēju atzīšanu, izveidot sadarbību starp valstu tiesu iestādēm un atbalstīt iedzīvotāju pārvietošanās brīvību Eiropas telpā bez robežām.

Tajā pašā laikā visā Eiropā pieaug pieprasījums pēc tiesiskuma, palielinot tiesu sistēmu noslogojumu un radot nepieciešamību pēc nepārtrauktas darba metožu pielāgošanas budžeta bieži vien grūtajos apstākļos.

Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) ieviešana tiesvedībā sniedz risinājumu iespējas, uzlabojot tiesu sistēmas darbību un veicinot procedūru vienkāršošanu un izmaksu samazināšanu.

Neoloģisms „e-tiesiskums” nozīmē arī sākotnēju risinājumu trīskāršai vajadzībai — uzlabot piekļuvi tiesai, sadarbību starp tiesu iestādēm un pašas tiesu sistēmas efektivitāti. Lai arī IKT attīstība tieslietu jomā ir vēlama un nenovēršama, tā rada arī cerības un bažas.

Šā paziņojuma mērķis ir ierosināt vispārēju stratēģiju, kas nodrošinātu sinerģiju starp Eiropas dimensiju un valstu līmenī veiktajiem pasākumiem, kā pievienoto vērtību piedāvājot apjomradītu ietaupījumu īstenošanu.

Komisija uzskata, ka, veicot pasākumus e-tiesiskuma ietvaros, ir:

- **jāpiešķir prioritāte darbības projektiem;**
- **jāsniedz priekšrocība decentralizētajai struktūrai, neaizmirstot par nepieciešamību nodrošināt Eiropas līmeņa koordinēšanu;**
- **jāievēro, vēlams, pastāvošais tiesiskais regulējums, izmantojot informācijas tehnoloģijas, lai uzlabotu pieņemto juridisko instrumentu efektivitāti.**

Atbildot uz Eiropadomes¹ un Eiropas Parlamenta atkārtoti izteikto prasību, šajā paziņojumā ir ierosināta e-tiesiskuma stratēģija, kuras mērķis ir palielināt iedzīvotāju uzticību Eiropas tiesiskuma telpai — galvenajam leģitimitātes avotam savienībā, kur taisnīgums ir identitātes pamatvērtība.

---

¹ Eiropadomes 2007. gada 21. un 22. jūnija secinājumi un 2007. gada 14. decembra secinājumi.

2. KAS IR E-TIESISKUMS?

E-tiesiskumu var definēt kā informācijas un komunikācijas tehnoloģiju izmantošanu, lai uzlabotu pilsoņu piekļuvi tiesai un efektivitāti tiesvedības lietās, t.i., visa veida darbībās, kuras paredz izšķirt strīdu vai sodīt noziedzīgu rīcību.

E-tiesiskuma attīstība ir tiesu sistēmu modernizēšanas galvenais elements, un Komisija ir vienmēr rosinājusi izmantot IKT tiesu iestāžu sadarbības jomā.

Kopš 2003. gada Komisija ir izstrādājusi Eiropas tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un komercietās² un palīdzējusi izveidot tiesu atlantus civillietu un krimināllietu jomā, kas speciālistiem ļauj atrast kompetentās tiesu iestādes dažādās teritorijas vietās. Tāpat arī Komisija ir vienmēr mudinājusi izmantot videokonferences un nosūtīt dokumentus starp tiesu iestādēm elektroniskā veidā, turklāt tā aktīvi iesaistās projektā par sodāmības reģistru savstarpēju savienošanu.

E-tiesiskums iekļaujas plašākajā e-pārvaldības sistēmā un ir īpaša tā daļa. E-pārvaldība nozīmē IKT piemērošanu visās administratīvajās procedūrās. Šobrīd jau ir iegūta liela pieredze projektos par drošu infrastruktūru un dokumentu autentificēšanu, un tā ir jāizmanto. Komisija plāno *IDABC* programmas³ ietvaros veicināt Eiropas savietojamības sistēmu (*EIF*). Eiropas darbs pie **e-paraksta** un **e-identitātes** programmām⁴ ir jo īpaši nozīmīgs tieslietu jomā, kur aktu autentificēšanai ir būtiska loma.

Potenciālais e-tiesiskuma darbības lauks ir ļoti plašs, un tas būs jāattīsta līdztekus Eiropas tiesiskuma telpas attīstībai un tehnoloģijas sasniegumiem. Tomēr ir steidzami jāķeras pie konkrētiem projektiem. Lai novērstu to, ka pārāk plašais darbības lauks varētu kaitēt Eiropas Savienības darbības efektivitātei un uzticamībai, ir jānosaka turpmākās darbības ietvars.

Daži projekti neiekļaujas tiesu sistēmas nozarē, bet ir vairāk atbilstoši e-pārvaldībai. Tādējādi atsevišķām darbībām, kurās dažreiz ir iesaistītas tiesu iestādes, ir drīzāk administratīvs raksturs (piemēram, zemes reģistri vai komercreģistri „*European Business Register*”⁵). Turpretim tādas darbības kā arbitražā vai, vispārīgi, alternatīvas strīdu izšķiršanas (*ADR — Alternative Dispute Resolution*) mehānismi varētu būt saistītas ar e-tiesiskumu, pat ja tās veic ārpus tiesas organizācijas.

Komisija uzskata, ka galvenais e-tiesiskuma mērķis ir visā Eiropā pastiprināt tiesu sistēmas efektivitāti, sniedzot labumu iedzīvotājiem. Tādējādi prioritārajiem projektiem vispirms vajadzēs nodrošināt pozitīvu ietekmi uz tiesu sistēmas efektivitāti, kā arī veicināt pilsoņu piekļuvi tiesai. Turklāt tiem būs jāsekmē pašreizējo Eiropas juridisko dokumentu īstenošana un jāiesaista, pēc iespējas, visas dalībvalstis vai liela daļa no tām.

---

² <http://ec.europa.eu/civiljustice/>

³ <http://ec.europa.eu/idabc/> „*Preliminary Study on mutual recognition of e-Signatures for e-Government applications*” (2007. gads) un „*eID Interoperability for PEGS*” (2007. gads).

⁴ „*Standardisation aspects of e-Signature*” (2007. gads)

http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/docs/esignatures/e_signatures_standardisation.pdf

⁵ COM (2007) 807, 4.2. punkts; www.ebr.org ; www.briteprojet.net.

3. VALSTU UN EIROPAS SINERĢIJU VEICINĀŠANA

3.1. *Jāpalielina labas prakses apmaiņa valstu līmenī*

E-tiesiskuma attīstība vispirms ir atkarīga no dalībvalstu gribas. Vācijas E-tiesiskuma akadēmijas nesen veiktais pētījums⁶ apliecina, ka Eiropas Savienības tiesu sistēmā IKT izmantošana palielinās. Tādu pašu faktu nesen publicētajā ziņojumā par šo tēmu konstatēja arī Eiropas Komisija tiesiskuma efektivitātei (*CEPEJ*)⁷.

Valstu līmenī vairāki projekti uzlabo tiesvedības dalībniekiem sniegto informāciju — tiešsaistē ir pieejama informācija par tiesu sistēmām, likumiem un tiesu praksi; attīstās sistēmas elektroniskajiem sakariem starp iesaistītajam pusēm un tiesām; atsevišķos gadījumos tiek izveidotas pilnībā elektroniskas procedūras. Palielinās elektronisko līdzekļu izmantošana tiesas sēžu ierakstīšanai.

Eiropas līmenī vairākas tieslietu speciālistu organizācijas izstrādā īpaši interesantus informācijas apmaiņas vai starpsavienojuma projektus, kā piemēram, Valstu padomju asociācijas tīmekļa vietne⁸, Augstāko tiesu kopējs tiesu prakses portāls⁹ un Eiropas testamentu reģistrs¹⁰.

Komisija uzskata, ka šie projekti ir jāatbalsta un labā prakse ir jāizplata un jāatkārto. Šajā sakarā interesantu perspektīvu paver tiesiskuma foruma izveide¹¹. Tā ietvaros tiks izveidota e-tiesiskuma apakšgrupa, kas kļūs par privileģētu forumu labās prakses apmaiņai starp valstu tiesu sistēmām un starp tieslietu speciālistiem.

3.2. *Eiropas līmeņa koordinēšanas pastiprināšana un e-tiesiskuma izmantošana Eiropas tiesiskuma telpas veidošanā*

Pašlaik tiek veikti vairāki projekti e-tiesiskuma jomā. Bez iepriekš minētajiem būtu jāatzīmē visi projekti saistībā ar juridisko dokumentāciju, kurus izstrādājusi vai nu Eiropas Savienība¹², vai arī iestādes un privātie uzņēmumi¹³.

Atbalstot šos projektus, Komisija uzskata, ka ir svarīgi uzlabot Eiropas savienības pasākumu saprotamību, pieejamību un efektivitāti tieslietu jomā un pievērsties projektiem, kuri Eiropas tiesiskuma telpai sniedz konkrētu pievienoto vērtību. Lai arī tiesību akti tieslietu jomā ir ievērojami attīstījušies, to ietekme bieži vien ir ierobežota, jo transponēšana rada grūtības (īpaši krimināllietās) un speciālisti bieži vien šos aktus nepārzina. Tādēļ viens no šodienas galvenajiem jautājumiem Eiropas tiesiskuma veidošanā ir tādu līdzekļu izveidošana, kas ļautu uzlabot pieņemto juridisko instrumentu praktisko efektivitāti. Šajā sakarā e-tiesiskums paver ievērojamas perspektīvas.

⁶ Dok. 9573/07 JURINFO 17.

⁷ „Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju izmantošana Eiropas valstīs”, izvērtēšanas darba grupa (*CEPEJ*), Eiropas Padome (*CEPEJ(2007)22Prov*).

⁸ <http://www.juradmin.eu/>

⁹ <http://www.network-presidents.eu/>

¹⁰ Skat. www.cnue.be

¹¹ COM (2008) 38.

¹² EUR-Lex - <http://eur-lex.europa.eu>; N-Lex <http://eur-lex.europa.eu/n-lex> un datu bāze *JURE*

¹³ www.caselex.com

Šā iemesla dēļ Komisija plāno atbalstīt e-tiesiskuma līdzekļu nostiprināšanu un attīstīšanu Eiropas līmenī, cieši sadarbojoties ar dalībvalstīm un dažādiem iesaistītajiem partneriem, pirmkārt, ar *Eurojust* un tiesiskās sadarbības tīkliem civillietās un krimināllietās. Atbalstot dalībvalstu centienus, Komisija plāno arī pati izveidot vairākus informātikas līdzekļus. Tie ļaus nostiprināt sistēmu savstarpējo izmantojamību¹⁴ un veicinās sabiedrības piekļuvi tiesai un saziņu starp tiesu iestādēm, kā arī ievērojamus apjomradītus ietaupījumus Eiropas līmenī.

4. KĀDAS IR DARBĪBAS PRIORITĀTES (2008.-2013. GADĀ)?

Pārvarot ar sistēmu dažādību saistītos šķēršļus valodu, kultūru un tiesību aktu jomā, Eiropas Savienības darbībai e-tiesiskuma jomā ir jānodrošina iedzīvotājiem pieeja informācijai, jo īpaši tad, kad tie ir kriminālnoziedzumos cietušās personas. Šai darbībai ir arī jāatbalsta mehānismi, kas veicina sadarbību starp tiesu iestādēm.

4.1. *Eiropas portāls e-tiesiskuma jomā, kas veicina iedzīvotāju un uzņēmumu piekļuvi tiesai Eiropā*

Sabiedrībai un uzņēmumiem paredzētā e-tiesiskuma portāla izveidošanai ir jāsekmē Eiropas rīcības pārskatāmība un jāpalīdz uzlabot tiesas pieejamību Eiropā. Šim portālam jābūt Eiropas tiesiskuma telpas sejai, vienlaicīgi iekļaujoties vispārējā interneta saziņas politikā¹⁵.

Tam būs vismaz trīs funkcijas.

a) Piekļuve informācijai

Portāls Eiropas iedzīvotājiem viņu valodā sniegs informāciju par tiesu sistēmām un procedūrām. Citās valstīs esošo noteikumu nepārzināšana ir viens no galvenajiem iemesliem, kas iedzīvotājus kavē aizstāvēt savas tiesības citā Eiropas Savienības valstī.

---

¹⁴ Komisija iesniegs rīcības plānu par e-paraksta un e-identitātes savstarpējo izmantojamību.
¹⁵ SEC(2007)1742.

Jo īpaši šis portāls sniegs:

- **Eiropas un valstu informāciju par cietušo tiesībām kriminālprocesā un to tiesībām uz kompensāciju;**
- **informāciju par pamattiesībām, kādas iedzīvotājiem ir katrā dalībvalstī (apsūdzēto personu tiesības kriminālprocesā);**
- **pamatprincipus saistībā ar iedzīvotāju prasību iesniegšanu citas dalībvalsts tiesā vai ar aizstāvību šajā tiesā, kad lieta tiek izskatīta.**

Portāls sniegs arī praktisku informāciju, jo īpaši par kompetentajām iestādēm, veidiem, kā vērsties šajās iestādēs, par advokātu pakalpojumu izmantošanu (obligātu vai izvēles), kā arī par procedūrām juridiskās palīdzības saņemšanai.

Daļa minētās informācijas jau ir pieejama tiesiskās sadarbības tīkla tīmekļa vietnē. To apvienos portālā un papildinās ar informāciju krimināltiesību un cietušo personu tiesību jomā.

b) Orientācija

Šim portālam ir jābūt par platformu, kas orientē uz jau pastāvošajām tīmekļa vietnēm (*Eur-lex*, *Pre-lex*, *SCADPlus*, *Eurovoc* un *IATE*), Eiropas tiesu iestādēm un dažādiem sadarbības tīkliem tieslietu jomā un to radītiem līdzekļiem.

Turklāt šis portāls varēs tā lietotājus orientēt uz Eiropas līmenī savstarpēji savienotiem reģistriem, izmantojot saiknes ar struktūrām, kas vada šos projektus¹⁶.

c) Tieša piekļuve konkrētām Eiropas procedūrām

Ar laiku varēs radīt pilnībā elektroniskas Eiropas procedūras. Juridiskais pamats jau pastāv, ka piemēram, regula par maza apmēra prasībām¹⁷ un regula par maksājuma rīkojumu¹⁸.

Vajadzētu izskatīt arī iespēju veikt maksājumus par atsevišķām darbībām (piemēram, procedūru izdevumu apmaksu) portālā, kā arī ar laiku — iespēju iedzīvotājiem tiešsaistē pieprasīt ziņas par viņu agrāko sodāmību, kas būtu pieejamas viņu izvēlētajā valodā.

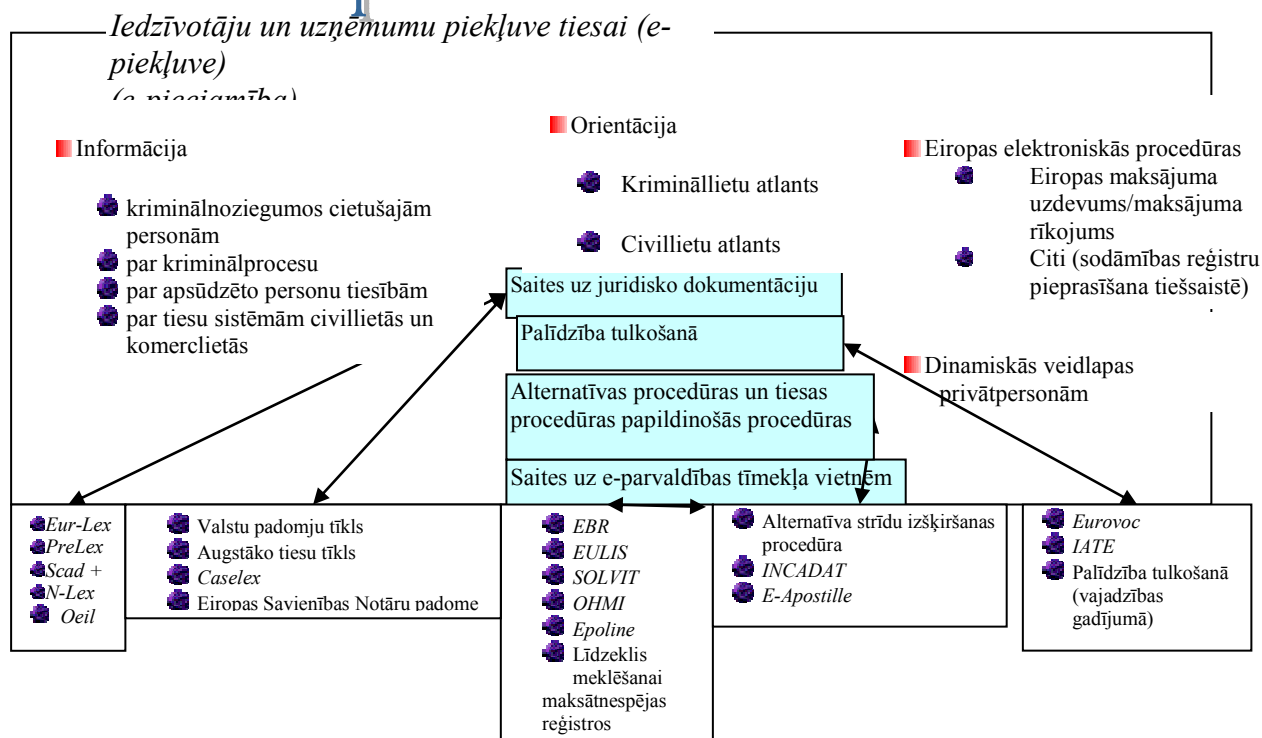
---

¹⁶ Komerceģistri — Eiropas uzņēmumu reģistrs (*EBR*) un zemes reģistri — Zemes informācijas dienests (*EULIS*). Savstarpēji savienotajiem maksātspējas reģistriem varēs piekļūt tieši, izmantojot portālu, vai netieši saskaņā ar pieņemtajiem risinājumiem.

¹⁷ Regula (EK) Nr. 861/2007, OV L 199, 31.7.2007.

¹⁸ Regula (EK) Nr. 1896/2006, OV L 399, 30.12.2006.

e-tiesiskuma portāls

4.2. E-tiesiskums efektīvākai tiesu iestāžu sadarbībai

Līdzās Eiropas Savienības tiesu iestāžu sadarbības instrumentu īstenošanai ir jāizveido elektroniskie līdzekļi. Lai izveidotu šos līdzekļus, Komisija plāno kā pamatu izmantot divus jau pastāvošos tiesiskās sadarbības tīklus un *Eurojust*. Līdz ar šiem līdzekļiem būtu jāizveido atbilstošas informēšanas un apmācības pasākumi. Šim nolūkam Komisija izveidos ciešāku sadarbību ar kompetentajām valstu un Eiropas apmācības struktūrām un īpaši ar Eiropas tiesiskās apmācības tīklu, lai pastiprinātu tieslietu speciālistu apmācību par izveidotajiem e-tiesiskuma līdzekļiem.

4.2.1. Nodrošināt sodāmības reģistru savstarpēju savienošanu

E-tiesiskuma darbība visvairāk ir virzījusies uz priekšu sodāmības reģistru savstarpējās savienošanas jomā. Tas parāda, kā dažu dalībvalstu sākts projekts var pakāpeniski kļūt par plašu Eiropas mēroga projektu.

Komisija strādā pie tā, lai ļautu visām dalībvalstīm ātri pievienoties šim sadarbības tīklam. Šim nolūkam tā ir iesniegusi vairākus priekšlikumus¹⁹, lai precizētu tiesisko regulējumu un nodrošinātu elektronisku informācijas apmaiņu. Gatavojoties tam, ka stāsies spēkā pamatlēmums par sodāmības reģistru informācijas apmaiņu, Komisija veiks divus

¹⁹ Priekšlikums pamatlēmumam par sodāmības reģistru informācijas apmaiņu, COM 2005 (690) galīgā redakcija/2. Priekšlikums lēmumam *ECRIS*.

priekšizpētes projektus, lai apkopotu datus par projekta norisēm un paplašinātu informācijas apmaiņu, iekļaujot informāciju par trešo valstu pilsoņiem, kuri ir krimināli sodīti.

Šis projekts atklāj Eiropas pasākumu pievienoto vērtību divos veidos:

- informācijas apmaiņa ir efektīva tikai tādā gadījumā, ja ir nodrošināta šīs informācijas saskaņotība un savstarpēja izpratne — šim nolūkam izmēģinājuma projekta²⁰ ietvaros tika veikts nozīmīgs darbs, kas iekļauts pašreizējā Komisijas priekšlikumā;
- Komisija 2009. gadā dalībvalstīm piedāvās programmatūru, kas nodrošinās sodāmības reģistru ātru apmaiņu²¹. Šī atsaucēs sistēma kopā ar *s-TESTA* izmantošanu informācijas apmaiņai sniegs apjomradītus ietaupījumus, jo katrai dalībvalstij vairs nebūs jāveic savi atsevišķi pasākumi un tas vienkāršos projekta tehnisko darbību.

Komisijai šis darbs ir galvenā e-tiesiskuma prioritāte, jo tas attiecas uz visām dalībvalstīm, konkrēti uzlabo sadarbību tieslietu jomā un nostiprina savstarpējo uzticību. Tomēr svarīgi būs, lai šī informācijas apmaiņa attiektos ne tikai uz sadarbību tieslietu jomā, bet arī uz plašāku sfēru, un iekļautu citus mērķus (piemēram, darba vietu pieejamību).

4.2.2. Radīt drošu tīklu informācijas apmaiņai starp tiesu iestādēm

Tiesu iestādēm ir jāspēj pilnīgi droši apmainīties ar konfidencialiem datiem. Krimināllietu jomā tas ir paredzēts vairākos Eiropas Savienības dokumentos²², un šobrīd ir svarīgi turpināt darbu, pamatojoties uz jau paveikto, jo īpaši uz *Eurojust* izstrādāto *EPOC III* projektu. Šāds mehānisms varētu apvienot dažas tiesu atlanta un Eiropas kompendija²³ funkcijas, lai tiesu iestādēm sniegtu pilnīgu savstarpējās juridiskās palīdzības instrumentu. Ilgtermiņā to varētu arī papildināt, izveidojot virtuālu telpu informācijas apmaiņai, kurā būtu apvienotas automatizētas tulkošanas sistēmas, kas ļautu vienus un tos pašus lietas materiālus piedāvāt vairākām valstu tiesu iestādēm. Šajā projektā tiks ņemts vērā darbs informācijas apmaiņas un personas datu aizsardzības jomā²⁴.

4.2.3. Veicināt videokonferenču izmantošanu

Vairākos Eiropas līmenī pieņemtos dokumentos ir paredzēts tiesas procesos izmantot videokonferences²⁵. Kultūras, valodas un tehnisko apsvērumu dēļ šīs iespējas tiek pārāk maz izmantotas.²⁶ Padomes nesēn veiktais pētījums²⁷ atklāj, ka lielākajā daļā dalībvalstu tiesību akti paredz videokonferenču izmantošanu, bet pārrobežu videokonferences, lai arī to lietošana

²⁰ 2008. gada aprīlī šajā projektā piedalās 13 dalībvalstis.

²¹ Informācijas apmaiņas praktisko nozīmi apstiprina tas, ka datu elektroniskās apmaiņas pirmajos mēnešos Francija un Vācija apmainījās ar informācijas daudzumu, kas pārsniedz iepriekšējos desmit gadus savstarpēji apmainītās informācijas apjomu.

²² 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmums 2002/584/TI. 1998. gada 29. jūnija vienotā rīcība (OV L 191, 7.7.1998., 4. lpp.).

²³ Kompendijs ļauj standartizēti un saskaņoti izveidot tiesiskās palīdzības lūgumu.

²⁴ <http://cordis.europa.eu/ist/trust-security/index.html>

²⁵ 2000. gada 29. maija konvencija (10. pants); 2001. gada 15. marta Pamatlēmums 2001/220/TI; Padomes 2001. gada 28. maija Regula (EK) Nr. 1206/2001 (10. un 17. pants); Direktīva 2004/80/EK (9. pants); Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 11. jūlija Regula (EK) Nr. 861/2007 (9. pants).

²⁶ Dok. 14602/07 JURINFO 60.

²⁷ Dok. 6355/07, JURINFO 11.

ir pieļaujama, joprojām izmanto reti. Tomēr videokonferenču izmantošanas pieaugošais lietderīgums ir acīmredzams: tiek ietaupīts laiks, nauda, samazinās ceļa izdevumi un tiek panākta lielāka elastība.

Tādēļ jāveic pasākumi, lai tiesu iestādes ieinteresētu izmantot šīs jaunās tehnoloģijas pārrobežu tiesas procesos civillietu un krimināllietu jomā.

Komisija atbalstīs valstu centienus un raudzīsies, lai izvēlētie tehniskie līdzekļi nodrošinātu savstarpējo izmantojamību Eiropas līmenī. Kopā ar tiesiskās sadarbības tīkliem civillietās un krimināllietās Komisija tiešsaistē ievietos lietotājiem paredzētu rokasgrāmatu ar vienu vispārīgu nodaļu un vienu nodaļu ar valsts līmeņa informāciju, kur būs paskaidroti izmantošanas juridiskie un tehniskie nosacījumi. Divi tiesu atlanti ļaus apzināt tās tiesas, kuru rīcībā ir nepieciešamie materiāli.

4.2.4. Palīdzība tulkošanā

Daudzvalodība ir galvenais pārbaudījums īstas Eiropas tiesiskuma telpas izveidošanai. Tiesu procesos izmanto gandrīz tikai attiecīgās valsts valodu, un svešvalodu izmanto tikai epizodiski. Tādēļ Komisija plāno veikt pasākumus, kas paredzēti rakstiskajai un mutiskajai tulkošanai tieslietu jomā.

- Automatizētās tulkošanas līdzekļu izveidošana

Automatizētā tulkošana ļauj ātri iegūt vispārēju sapratni par citā valodā izstrādāta dokumenta saturu. Skaidrs, ka tieslietu jomā tā ir ļoti lietderīga. Automatizētā tulkošana var arī ļaut apjomīgos lietas materiālos ātri atrast elementus, kas noderēs kādā citā procesā un kurus nepieciešams profesionāli iztulkot. Tā var arī ļaut dažās minūtēs iegūt pamatinformāciju par kāda ārvalstu sprieduma saturu vai kādam procesam nozīmīgu dokumentu.

Šāda veida līdzekļi jau pastāv un ir pieejami, tomēr tie ir jāuzlabo un jāpielāgo tieslietu jomai. Ir jāizpēta, kādas būs izmaksas un juridiskie nosacījumi, lai šāda veida līdzekļus piedāvātu speciālistiem un plašai sabiedrībai.

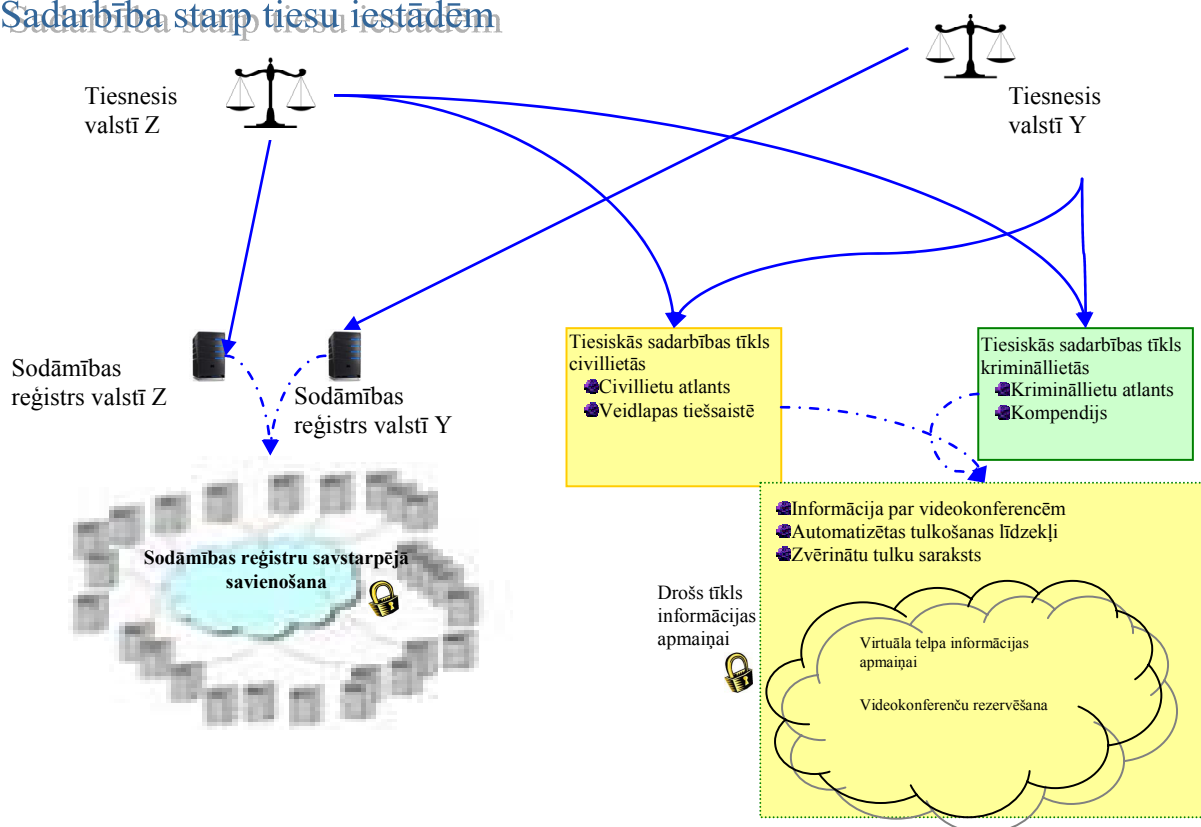
- Datu bāze ar informāciju par tulkiem un tulkotājiem tieslietu jomā

Ne vienmēr ir viegli atrast tulku vai tulkotāju, kad tā pakalpojumi ir nepieciešami kādā tiesas procesā, jo īpaši tajās valodās, kuras tiek reti izmantotas. Eiropas datu bāzes izveidošana, kurā būtu informācija par tulkiem un tulkotājiem tieslietu jomā, veicinātu pašreizējo resursu apzināšanu, paplašinot meklēšanu visā Eiropas Savienībā. Tā ļautu arī vispārīgi uzlabot tulkojumu kvalitāti, ļaujot apzināt tulkus/tulkotājus, kuri ir īpaši kvalificēti tieslietu jomā. Ņemot vērā iespējas kombinēt citā valstī esoša tulkotāja pakalpojumu un videokonferences izmantošanu, būs jāveic papildu pētījumi un, ja iespējams, izmēģinājuma projekts.

- Veidlapas tiešsaistē, ko iespējams automatizēti iztulkot

Lielākajai daļai Eiropas Savienības instrumentu ir pievienotas standarta veidlapas, kuru mērķis ir atvieglot savstarpējo saprašanos. Lai uzlabotu sadarbības efektivitāti tieslietu jomā, jānodrošina šo veidlapu pilnīga automatizēta tulkošana, t.i., jātulko ne tikai to satvars, bet arī saturs. Lai sistematizētu dinamisko veidlapu izmantošanu, kurās lieto iepriekš noteiktus teksta segmentus un terminoloģiju un ar kurām var nosūtīt pieprasījumus vai informāciju visās Eiropas Savienības valodās, Komisija par pamatu izmantos tiesiskās sadarbības tīklus civilīetās un krimināllietās un *Eurojust*.

Sadarbība starp tiesu iestādēm

5. CEĻĀ UZ EIROPAS RĪCĪBAS PLĀNU E-TIESISKUMA JOMĀ

Šim paziņojumam pievienotajā pielikumā ir ietverts priekšlikums par rīcības plānu un dažādu projektu grafiks.

Lai nodrošinātu efektivitāti, ir skaidri jāsadala atbildība starp Komisiju, dalībvalstīm un citiem sadarbības dalībniekiem tieslietu jomā. No finansiālā viedokļa e-tiesiskums ir jāattīsta, izmantojot jau esošās finansiālās programmas — „Civiltiesības”²⁸ un „Krimināltiesības”²⁹.

²⁸ Lēmums Nr. 1149/2007/EK, OV L 257, 3.10.2007.

²⁹ Lēmums Nr. 2007/126/TI, OV L 58, 24. 2.2007.

Komisija uzņemsies galveno koordinēšanas lomu, veicinot veiksmīgas pieredzes apmaiņu. Saskaņā ar piemērojamajām procedūrām projektus, ko ierosinājušas dalībvalstis vai kompetentās profesionālās struktūras, varēs atbalstīt, izmantojot attiecīgu subsīdiju. Krimināllietu jomā zināmā mērā ir iespējams finansēt valstu projektus, kuru mērķis ir IKT izmantošanas palielināšana. Divās juridiskajās bāzēs ir paredzēts finansējums starpvalstu e-tiesiskuma projektiem, kurus veic dalībvalstis vai attiecīgās organizācijas.

Komisija strādās pie e-tiesiskuma portāla koncepcijas un izveides, ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm nodrošinot tā pārvaldību. Dalībvalstīm būs jāatjaunina informācija par savām tiesu sistēmām. Komisija arī koordinēs informāciju, kas pieejama pastāvošajās e-tiesiskuma tīmekļa vietnēs, un organizēs atbilstošas saiknes. Atkarībā no izmēģinājuma pētījumu rezultātiem Komisija izstrādās informātikas līdzekļus, kas nepieciešami Eiropas procedūrās tiešsaistē. Portāla finansējums būtu jāparedz Kopienas budžetā esošo programmu ietvaros.

Komisija plāno turpināt darbu pie sodāmības reģistru savstarpējās savienošanas, atbalstot dalībvalstu modernizācijas centienus, izstrādājot atsaucēs sistēmu, kas ļaus visiem piedalīties apmaiņā, kā arī veicot pētījumus un nodrošinot attīstību un priekšlikumus tiesību aktu jomā, kas nepieciešami, lai pilnveidotu sistēmu un izveidotu notiesāto trešo valstu pilsoņu indeksu, kura izveide tiek pētīta jau vairākus gadus³⁰. Šim nolūkam turpinās izmantot finanšu programmu „Krimināltiesības” (*JPEN*)³¹.

Protams, ka Komisija turpinās uzņemties tiešu atbildību par tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un atbalstīs tiesiskās sadarbības tīklu krimināllietās. Tā cieši sadarbosies ar tiesiskās sadarbības tīkliem civillietās un krimināllietās, kā arī ar *Eurojust*, lai izveidotu līdzekļus, kas nepieciešami efektīvākai sadarbībai tieslietu jomā, jo īpaši automatizētās tulkošanas līdzekļus un drošas datu apmaiņas sistēmu.

Finanšu programmu starpposma novērtējumā būs jāņem vērā e-tiesiskuma izveide un, vajadzības gadījumā, jāpārskata finansējums³². Vidējā termiņā varētu paredzēt vienu horizontālu programmu, kas vienlaicīgi ietvertu civillietas un krimināllietas.

---

³⁰ COM(2006) 359, galīgā redakcija.

³¹ Sodāmības reģistram paredzētais budžets 2008. gadā sasniedz 15 miljonus euro.

³² 2008. gadā potenciāli pieejamās aprīcības abām programmām būs gandrīz 26 miljoni euro.

Pielikumi

1. pielikums:

Temats	Projekti	Veicamie pasākumi	Laikposms
<i>E-tiesiskuma portāls</i>			
	E-tiesiskuma veidlapu izveide	<ul style="list-style-type: none"> - portāla īstenošanas iespējamības un izveides izpēte - pārvaldības metožu izveide - informācijas ievietošana tiešsaistē visās ES valodās 	2008.-2011. gads
<i>sodāmības reģistru savstarpējā savienošana</i>			
	valstu sodāmības reģistru savstarpējā savienošana	<ul style="list-style-type: none"> - izmēģinājuma projekta atbalsts - Komisijas izveidota informātikas atsaucēs sistēma -priekšizpēte par pamatlēmuma īstenošanas tehnisko ietekmi -sistēmas nostiprināšana, lai nodrošinātu apmainīto datu kvalitāti un panāktu informācijas apmaiņu administratīvos nolūkos 	2008.-2011. gads
	ES notiesāto trešo valstu pilsoņu indeksa izveide	-priekšizpēte -tiesību akta priekšlikuma iesniegšana	2009.-2010. gads
<i>valstu datu bāzu savstarpējā savienošana</i>	<i>(tikai e-tiesiskuma jomas projekti)</i>		
	maksātnespējas reģistru savstarpējā savienošana	dalībvalstu darbības uzraudzība	2009. gads
<i>Elektronisku datu apmaiņa starp tiesu iestādēm</i>			
	elektroniskais paraksts	-paveiktā bilance -pētījums par elektroniskā paraksta izmantošanu tieslietās	2009.-2011. gads
	paaugstinātas drošības tīkls	priekšizpēte	2010.-2012. gads

	virtuālās informācijas apmaiņas platforma	priekšizpēte	2012.-2013. g ads
<i>Palīdzība tulkošanā</i>			
	Daudzvalodu salīdzināmas vārdnīcas pakāpeniska izveide tieslietu jomā	-izmēģinājuma projekts	2009.-2013. g ads
	finansējums tulkošanas līdzekļiem, kas pielāgoti tieslietu jomai, visos Eiropas valodu pāros	- pašreizējā stāvokļa bilance - tehniskā un juridiskā priekšizpēte - izmēģinājuma projekts	2009.-2013. g ads
	datu bāzes izveide ar informāciju par tulkotājiem tieslietu jomā	priekšizpēte izmēģinājuma projekts publicēšana Eiropas tiesiskās sadarbības tīklu tīmekļa vietnēs	2009. g ads
<i>izveidot dinamiskās veidlapas, kas būs pievienotas Eiropas tiesību aktiem</i>		-priekšizpētes -izveidot veidlapas tiešsaistē	2008.-2011. g ads
	Kriminālietu jomas tiesiskā sadarbības tīkla veidlapu tulkošana un pārveidošana dinamiskajās veidlapās	publicēšana e-tiesiskuma portālā vai sadarbības tīklu tīmekļa vietnēs	2009.-2011. g ads
	izveidot dinamiskās veidlapas civillietās,		2010.-2012. gads
	tostarp, norēķiniem tiešsaistē (Eiropas maksājuma rīkojums)	priekšizpēte par platformas drošību un maksājumu pārvaldību	2010. g ads
<i>Videokonference</i>			
	praktiskas informācijas un lietošanas rokasgrāmatu izveide	-dalībvalstis un Komisija, izmantojot sadarbības tīklu atbalstu, izveido rokasgrāmatas -publicēšana tiesiskās sadarbības tīklu tīmekļa vietnēs	2008.-2009. g ads
	speciālistu sniegta apmācība par tehnisko un strukturālo izmantošanu	nav	2008.-2010. g ads
<i>labas prakses apmaiņa</i>	e-tiesiskuma foruma ietvaros	rīkot ikgadējas sanāksmes par e-tiesiskuma tematu	2008.-2013. g ads

<i>tieslietu speciālistu apmācība par sadarbību tieslietu jomā</i>	* videokonferenču izmantošana * ar rakstisko un mutisko tulkošanu saistīti jautājumi, tostarp, juridiskās terminoloģijas mācīšana	darbs ar Eiropas tiesiskās apmācības tīklu un dalībvalstīm	2008.- 2013. g ads
--	--	--	--------------------------